

Program för energieffektivisering, m.m.

Sammanfattning

Ett samstämmigt utskott tillstyrker regeringens förslag i propositionen (prop. 2003/04:170) om program för energieffektivisering. Enligt förslaget skall energiintensiva företag, som i sin industriella verksamhet använder el i tillverkningsprocessen, ges en möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot en befrielse från energiskatten på elektrisk kraft. Företagen skall ansöka om godkännande hos tillsynsmyndigheten för att delta i programmet. Som tillsynsmyndighet avser regeringen att utse Statens energimyndighet. Ett deltagande innebär att företagen skall göra åtaganden om att införa och certifiera energiledningssystem, göra kartläggningar och analyser av sin energianvändning och genomföra åtgärder som innebär en effektivare elanvändning. Deltagandet omfattar även att företagen skall lämna redovisningar till tillsynsmyndigheten och visa att de fullgjort sina åtaganden och därigenom kvalificerat sig för en befrielse från skatten på elektrisk kraft.

Lagen om program för energieffektivisering föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Ett företag som inom tre månader från det att lagen träder i kraft ansöker om ett godkännande har rätt att tillgodoräkna sig programtid fr.o.m. den 1 juli 2004.

Av författningstekniska skäl föreslår utskottet att de av regeringen föreslagna ändringarna rörande bestämmelserna 12–14 §§ i lagen (1994:1776) om skatt på energi sammanförs i en ny 13 §. Av samma skäl överlämnar utskottet regeringens förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) till skatteutskottet för hantering senare under hösten 2004.

Utskottet noterar även regeringens bedömning när det gäller elcertifikatsystemets utveckling och påpekar att propositionen i denna del inte kräver ett ställningstagande av riksdagen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Program för energieffektivisering.....	5
Propositionen.....	5
En lag om program för energieffektivisering.....	5
Befrielse från energiskatt på elektrisk kraft.....	6
Godkännande av företag.....	6
Energiledningssystem.....	6
Företagens redovisning.....	7
Återkallelse av ett godkännande.....	8
Deltagande i ett nytt program.....	9
Tillsyn, ansvar och överklagande.....	9
Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	10
Vissa övriga frågor.....	10
Vissa kompletterande uppgifter.....	11
Skatteutskottets yttrande.....	11
EU:s energiskattedirektiv.....	11
Statsstödsprövning.....	12
Anmälan om tekniska regler.....	12
Vissa författningstekniska frågor.....	12
Utskottets ställningstagande.....	13
Elcertifikatssystemets utveckling.....	14
Propositionen.....	14
Utskottets ställningstagande.....	15
Särskilt yttrande.....	16
Elcertifikatssystemets utveckling (m, fp, kd)	16
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	17
Propositionen.....	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	18
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag.....	31
<i>Bilaga 4</i>	
Skatteutskottets yttrande 2004/05:SkU2y.....	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Program för energieffektivisering

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om program för energieffektivisering,
2. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi, dock med den ändringen att förslaget till ändring av 11 kap. 12 § skall utgå, att ingen ny 11 kap. 14 § skall införas och att 11 kap. 13 § skall ha lydelse enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2003/04:170 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 11 november 2004

På näringsutskottets vägnar

Marie Granlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Marie Granlund (s), Per Bill (m), Ingegerd Saarinen (mp), Nils-Göran Holmqvist (s), Eva Flyborg (fp), Sylvia Lindgren (s), Berit Högman (s), Lennart Beijer (v), Karl Gustav Abramsson (s), Ulla Löfgren (m), Carina Adolfsson Elgestam (s), Yvonne Ångström (fp), Anne Ludvigsson (s), Anne-Marie Pålsson (m), Lars Johansson (s), Mikael Oscarsson (kd) och Håkan Larsson (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas proposition 2003/04:170 om program för energieffektivisering, m.m. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet har berett skatteutskottet tillfälle till yttrande över propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en lag om program för energieffektivisering. Energiintensiva företag som i sina industriella verksamheter använder el i tillverkningsprocessen ges enligt förslaget en möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot att de medges befrielse från energiskatt på elektrisk kraft. Propositionen innehåller även förslag om följdändringar i lagen om skatt på energi och i skattebetalningslagen. Lagen om program för energieffektivisering föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Ett företag som inom tre månader från lagens ikraftträdande ansöker om godkännande har rätt att tillgodoräkna sig programtid fr.o.m. den 1 juli 2004. Propositionen innehåller slutligen en bedömning av hur elcertifikatsystemet kan komma att utvecklas.

Utskottets överväganden

Program för energieffektivisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens förslag till lag om program för energieffektivisering och lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi, dock med den författningstekniska ändringen att förslagen till ändring rörande 12–14 §§ i den sistnämnda lagen skall utgå och att det i stället införs en ny 13 § enligt utskottets förslag. Utskottet framhåller att ett effektivt nyttjande av resurser, inklusive energi, är önskvärt ur ett samhällligt perspektiv och erinrar om att det är frivilligt att delta i programmet.

Propositionen

En lag om program för energieffektivisering

Regeringen föreslår att en lag om program för energieffektivisering införs. Lagens ändamål är att främja en effektiv användning av energi. Det föreslagna systemet bygger på att energiintensiva företag, som i sin industriella verksamhet använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen, kan delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot en befrielse från energiskatten på elektrisk kraft i enlighet med bestämmelserna i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Företagen skall ansöka om godkännande hos tillsynsmyndigheten för att delta i program för energieffektivisering. Ett deltagande i programmet innebär att företagen skall göra åtaganden om att införa och certifiera energiledningssystem, göra kartläggningar och analyser av sin energianvändning och genomföra åtgärder som innebär en effektivare elanvändning. Systemet innebär även att företagen skall lämna redovisningar till tillsynsmyndigheten och visa att de fullgjort sina åtaganden och därigenom kvalificerat sig för en befrielse från skatten på elektrisk kraft.

Vidare skall regeringen utse en myndighet som får till uppgift att handlägga de frågor som enligt den föreslagna lagen, eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, skall ligga på tillsynsmyndigheten. I propositionen framhålls att Statens energimyndighet har en väl utvecklad befintlig verksamhet med inriktning mot energianvändningen i industrin och att regeringen därför avser att utse Energimyndigheten till tillsynsmyndighet.

Befrielse från energiskatt på elektrisk kraft

Enligt förslaget skall företagen befrias från energiskatt på den elektriska kraft som förbrukas i en verksamhet som omfattas av ett program för energieffektivisering. Om företaget är skattskyldigt för elektrisk kraft får avdrag göras i energiskattedeklarationen. Om företaget inte är skattskyldigt kan det godkännas som skattebefriad förbrukare av elektrisk kraft och får då köpa elektrisk kraft utan att skatt påförs. I övriga fall öppnas en återbetalningsmöjlighet.

Ett företag blir skattskyldigt för all den el som använts för programändamålet om ett godkännande återkallas eller företaget inte uppfyller sina åtaganden. Skattskyldigheten uppkommer vid den tidpunkt då tillsynsmyndigheten fattar sitt beslut. Om skattebefriad elektrisk kraft tas i anspråk för verksamhet som inte omfattas av programmet inträder skattskyldigheten när kraften tas i anspråk.

Godkännande av företag

Ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall, som nämnts, vara godkänt av tillsynsmyndigheten. Enligt förslaget skall ett godkännande meddelas efter ansökan från företaget om det bedriver industriell verksamhet, använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen, är energiintensivt och kan förväntas genomföra de åtaganden som följer av programmet.

Med ett energiintensivt företag avses ett företag där antingen energiproduktionen och elens inköpskostnad uppgår till minst 3 % av företagets produktionsvärde, eller de betalade energi-, koldioxid- och svavelskatterna uppgår till minst 0,5 % av företagets förädlingsvärde. I propositionen påpekas att den definition av energiintensiva företag som föreslås är förenlig med bestämmelserna (artikel 17.1) i energiskattedirektivet.

Energiledningssystem

Enligt förslaget skall ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering införa ett standardiserat och certifierat energiledningssystem, göra en särskild kartläggning och analys som innebär att eleffektiviserande åtgärder identifieras och införa särskilda, energieffektiviserande rutiner, som går utöver energiledningssystemets krav.

Med energiledningssystem avses ett standardiserat system för att styra ett företags verksamhet och organisation, vilket syftar till en effektiv energianvändning. Det standardiserade energiledningssystemet skall dokumenteras och innehålla krav om att företaget fastställer en energipolicy, fortlöpande kartlägger och analyserar företagets energianvändning och anger de energieffektiviserande åtgärder som skall vidtas, fastställer energimål, upprättar en handlingsplan, fastställer rutiner av olika slag samt skapar en organisationsstruktur och tillhandahåller de resurser som krävs för att energiledningssystemet skall fungera på ett tillförlitligt sätt.

Utöver de krav som följer av energiledningssystemet skall företagen, enligt regeringens förslag, fullgöra de särskilda skyldigheter som ställs i lagen. Det innefattar bl.a. att företagen skall göra fördjupade kartläggningar och analyser av sin energianvändning, fastställa en särskild åtgärdsförteckning som skall upptas i företagets handlingsplan och införa energieffektiviserande rutiner för projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar och för inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar.

Företagens redovisning

Del- och slutredovisning

När två år förflutit av programperioden skall företagen ge in en delredovisning av programperiodens första två år till tillsynsmyndigheten och lämna förslag på åtgärder som innebär en ökad effektivisering av företagets elanvändning i tillverkningsprocessen. Om redovisningen uppfyller de krav som ställs i den föreslagna lagen skall myndigheten fastställa redovisningen. I det fall en delredovisning inte lämnas in eller om den inte kan fastställas skall tillsynsmyndigheten omgående återkalla det tidigare meddelade godkännandet och företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. Det innebär att företaget inte har rätt till den skattebefrielse som följer av bestämmelserna i lagen om skatt på energi. Av de i propositionen föreslagna bestämmelserna i nyssnämnda lag framgår även att skatt skall betalas för den elektriska kraft som förbrukats under den tid som den skattskyldige deltog i programmet.

När fem år förflutit från det ursprungliga godkännandet skall företagen lämna en slutlig redovisning för hela programperioden och visa att de uppnått åtagandet om en ökad effektivisering som följer av programmet. Tillsynsmyndigheten skall då pröva om företaget har uppnått en sådan ökad effektivitet som fastställs i lagen (11 § andra stycket 3). I författningskommentarerna påpekas att denna prövning skall bygga på företagets faktiska elanvändning och åtgärdernas faktiska effekt under perioden. Om företaget uppnått en effektivisering som i stort sett motsvarar den effektivisering som uppnåtts om skatten i stället hade tillämpats, har företaget fullgjort sina åtaganden enligt programmet. I det fall en slutredovisning inte lämnas in eller om den lämnade redovisningen är så bristfällig att den inte kan ligga till grund för en prövning, får tillsynsmyndigheten besluta att företaget inte har fullgjort sina åtaganden. Enligt de i propositionen föreslagna bestämmelserna i lagen om skatt på energi uppkommer skattskyldighet om det av beslut från tillsynsmyndigheten i samband med ett slutligt fastställande framgår att åtagandena inte uppfyllts. Av nämnda lag framgår även att skattskyldigheten omfattar all den elektriska kraft som förbrukats under programperioden. Någon möjlighet att delvis bli skattebefriad om delar av programmet fullföljs finns således inte.

Undantag från en fastställd redovisning

Regeringen föreslår att tillsynsmyndigheten får besluta, om det finns synnerliga skäl, att en eleffektiviserande åtgärd som fastställts i en delredovisning inte behöver genomföras under programperioden, eller att en rutin för projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar, eller inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar, inte behöver tillämpas i ett enskilt fall. Regeringen framhåller att det föreslagna systemet inte får tillämpas stelt och låsa företagen i långsiktiga planer, som senare kan visa sig vara omöjliga att genomföra eller mindre lämpliga i ett företags-ekonomiskt eller tekniskt perspektiv. En flexibilitet måste därför återspeglas i de bestämmelser som skall vara styrande för systemet. Det bör enligt regeringen därför finnas en möjlighet för företagen att ansöka om att tillsynsmyndigheten i ett enskilt fall förklarar att åtgärden eller rutinen inte skall omfattas av det tidigare meddelade fastställelsebeslutet. Samtidigt påpekar regeringen att de föreslagna bestämmelserna bör tillämpas med stor restriktivitet, eftersom en mer liberal tillämpning kan medföra att programmet förlorar i trovärdighet och legitimitet. I författningskommentarerna sägs att med synnerliga skäl avses t.ex. att omständigheter som företaget inte haft anledning att räkna med när det lämnade in sin delredovisning inneburit att åtgärden blivit tekniskt omöjlig att genomföra eller att oväntade omläggningar av produktionen eller förändringar i anläggningen, såsom brand, maskinhaveri eller andra extraordinära händelser, gjort åtgärden onödig.

Återkallelse av ett godkännande

I det fall ett företag vill avbryta sitt deltagande i ett program för energieffektivisering, eller om det ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt att det inte längre uppfyller de krav som ställs för ett godkännande, skall företaget anmäla detta till tillsynsmyndigheten. När myndigheten fått en sådan anmälan, eller om myndigheten av andra skäl får kännedom om att företaget ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt, skall den återkalla godkännandet och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet.

Vidare bör det finnas en möjlighet för tillsynsmyndigheten att ingripa, om de grundläggande förutsättningarna för att delta i ett program för energieffektivisering aldrig varit för handen och företaget på oriktiga grunder kommit att delta i programmet. Regeringen föreslår därför att, om ett företag har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande eller i en delredovisning och har dessa uppgifter haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering, tillsynsmyndigheten skall återkalla det tidigare beslutet om godkännande och besluta att företaget skall avbryta sitt deltagande i programmet. Om ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en slutredovisning och dessa uppgifter haft betydelse för tillsynsmyndighetens prövning av om företaget uppnått en ökad eleffektivisering, skall myndigheten återkalla det tidigare meddelade beslutet i fråga om slutredovisningen.

Deltagande i ett nytt program

Om ett företag vill delta i ett nytt program för energieffektivisering i anslutning till det tidigare, kan företaget ansöka om det. Om en sådan ansökan görs innan den tidigare programperiodens slut, skall ett beslut om godkännande för ett nytt program gälla från den tidpunkt när den tidigare programperioden löpte ut. För att godkännas på nytt skall samma prövning äga rum som vid det ursprungliga tillfället.

Tillsyn, ansvar och överklagande

Tillsyn

Tillsynsmyndigheten skall ha ett ansvar när det gäller efterlevnaden av den föreslagna lagen om program för energieffektivisering och av de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen. Myndigheten skall ha rätt att förelägga de företag som deltar i ett program för energieffektivisering och ett sådant företags elleverantör att tillhandahålla uppgifter eller handlingar eller att lämna upplysningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Därtill skall myndigheten ha rätt att förelägga företaget att lämna redovisningar och att göra de kompletteringar som behövs i en sådan redovisning.

På begäran skall tillsynsmyndigheten även få tillträde till företagets lokaler och områden som hör till sådana lokaler i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder. Ett föreläggande eller en sådan begäran får förenas med vite.

Vidare föreslås i propositionen att en ansökan om godkännande, en redovisning och en anmälan till myndigheten samt därtill hörande handlingar skall få överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

Ansvar

Regeringen föreslår att straffansvar införs för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnat en oriktig eller vilseledande uppgift i en ansökan om godkännande eller i en delredovisning efter två år och en sådan uppgift haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering. Ansvar skall dock inte utdömas enligt den föreslagna lagen, om gärningen omfattas av bestämmelser i brottsbalken eller i skattebrottslagen (1971:69).

När det gäller oriktiga eller vilseledande uppgifter i en slutredovisning har dessa en sådan nära koppling till de skatterättsliga bestämmelserna och rätten till befrielse från skatt på elektrisk kraft att skattebrottslagens bestämmelser torde äga tillämpning. Detta kräver således ingen särskild reglering i den föreslagna lagen, sägs det i propositionen.

Överklagande

Beträffande överklagande föreslås att beslut av tillsynsmyndigheten i följande fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

- beslut i frågor om godkännande,
- beslut med anledning av en redovisning,
- återkallelser av godkännande,
- undantag beträffande en åtgärd eller en rutin,
- beslut att företag inte fullgjort sina åtaganden enligt programmet och
- förelägganden m.m. som förenats med vite.

Vidare skall prövningstillstånd krävas vid överklagande till kammarrätten.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagen om program för energieffektivisering föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Vidare föreslår regeringen att ett företag som inom tre månader från lagens ikraftträdande ansöker om godkännande har rätt att tillgodoräkna sig programtid fr.o.m. den 1 juli 2004. Ett beslut om godkännande skall i sådana fall anses gälla fr.o.m. detta datum.

I övergångsbestämmelserna till lagen (1994:1776) om skatt på energi ges i konsekvens ett företag som omfattas av övergångsbestämmelsen till lagen om program för energieffektivisering rätt till återbetalning av energiskatten på den elektriska kraft som förbrukats under perioden fr.o.m. den 1 juli 2004 till dess att lagen träder i kraft.

Vissa övriga frågor

Övriga styrmedel

Regeringen gör bedömningen att det föreslagna programmet för energieffektivisering inte riskerar att komma i konflikt med eller störa effekterna av andra styrmedel på energi- eller miljöområdet.

Offentligfinansiella och andra effekter

Kostnaderna för de tillkommande utgifterna för tillsynsmyndighetens tillsyn över programmet beräknas uppgå till 5,5 miljoner kronor årligen under perioden 2005–2009. Den ökade arbetsbelastningen för Skatteverket får enligt regeringen anses vara ringa, och kostnaden för denna skall finansieras inom Skatteverkets anslag. Skattebefrielsen beräknas medföra minskade skatteintäkter med 90 miljoner kronor under år 2004. Den periodiserade nettoeffekten beräknas uppgå till 70 miljoner kronor. Den fulla årseffekten uppträder fr.o.m. år 2005 och beräknas då uppgå till 140 miljoner kronor netto.

När det gäller de tillkommande utgifter som det föreslagna systemet medför för domstolar, åklagare och polis torde dessa enligt regeringens bedömning vara mycket begränsade och kan därför finansieras inom befintliga anslag.

Effekter för små och medelstora företag

Regeringen gör bedömningen att ett deltagande i programmet, som vilket tidigare nämnts är frivilligt, inte medför några betydande administrativa problem för det enskilda företaget. Energiledningssystemet bygger på samma utgångspunkter som andra ledningssystem, som redan tillämpas i näringslivet, t.ex. miljöledningssystem. Ur skatteadministrativ synpunkt kräver programmet inledningsvis ett visst merarbete i form av främst ansökan om godkännande som skattebefriad förbrukare. Under programmets löptid bedöms emellertid systemet vara enkelt att administrera för de deltagande företagen.

Ett råd för energieffektivisering

För att främja ett effektivt införande av program för energieffektivisering bör enligt regeringens bedömning ett råd för energieffektivisering inrättas. Rådet skall verka för informationsspridning, ge förslag till utveckling av tolkningsdokument för energiledningssystem och följa och dokumentera hur arbetet inom programmet fortskrider med avseende på bl.a. specifik energi-användning och koldioxidutsläpp. Rådet bör vara sammansatt av representanter för de medverkande företagen på branschnivå samt representanter från relevanta statliga aktörer.

Vissa kompletterande uppgifter

Skatteutskottets yttrande

Utskottet har berett skatteutskottet tillfälle till yttrande över propositionen om program för energieffektivisering, m.m.

Av skatteutskottets ställningstagande (yttr. 2004/05:SkU2y) framgår att det inte har funnit någon anledning till erinran mot regeringens förslag om en skattebefrielse för den elkraft som förbrukas inom ramen för ett program för energieffektivisering och tillstyrker därför propositionen till den del den berör skatteutskottets beredningsområde.

Vidare påpekas att skattenedsättningen fordrar kommissionens godkännande ur statsstödssynpunkt. Enligt skatteutskottets mening bör kommissionens beslut avvaktas innan riksdagen fattar sitt beslut.

EU:s energiskattedirektiv

I juni 2004 ersattes den dåvarande nollskattesatsen för el som förbrukas inom bl.a. tillverkningsindustrin med en skattenivå om 0,5 öre per kWh, vilket motsvaras av miniminivån i EU:s energiskattedirektiv (2003/96/EG). Enligt artikel 17 i energiskattedirektivet kan energiintensiva företag åta sig att uppnå miljömässiga målsättningar eller ökad energieffektivitet genom avtal, deltagande i handelssystem för utsläppsrätter eller liknande åtgärder och i gengäld få en möjlighet till befrielse från de minimiskattesatser som anges i direktivet. En sådan befrielse kan ske om i huvudsak två förutsätt-

ningar uppfylls. De åtaganden som företagen gör måste leda till att miljömål uppnås, eller till en ökad energieffektivitet, som i stort sett motsvarar vad som skulle ha uppnåtts om man i stället tillämpat de minimiskattesatser som anges i direktivet. Företagens åtaganden skall således ersätta skatten som styrmedel. Vidare skall en sådan nedsättning vara förenlig med gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till skydd för miljön, de s.k. miljöriktlinjerna (EGT C37 3.2.2001).

Statsstödsprövning

Som nämns i ett inledande avsnitt i propositionen fordrar den skattenedsättning som föreslås Europeiska kommissionens godkännande ur statsstödsynpunkt. Regeringen har lämnat in en sådan ansökan till kommissionen. I slutet av oktober 2004 meddelade kommissionen att den godkänner programmet. Kommissionen påpekade att EU:s regler låter regeringar bevilja stöd för att stimulera användningen av förnybara energikällor och främja energihushållning. Programmet sägs även ligga i linje med direktivet om energibeskattnings, som tillåter skattelättnader ned till nollnivå för energiintensiva företag som sluter denna typ av avtal med myndigheterna.

Anmälan om tekniska regler

I propositionen påpekas att eftersom den föreslagna lagen om program för energieffektivisering innehåller tekniska regler, har en anmälningsplikt bedömts föreligga, som följer av förordningen (1994:2029) om tekniska regler. Vidare sägs det i propositionen att regeringen avser att uppdra åt Kommerskollegium att göra en anmälan. En sådan anmälan gjordes av Kommerskollegium i september 2004.

Vissa författningstekniska frågor

Som tidigare redogjorts för omfattar propositionen, förutom förslag till en lag om program för energieffektivisering, även förslag om ändringar i lagen om skatt på energi och i skattebetalningslagen. När det gäller de i propositionen föreslagna ändringarna i 11 kap. 12 § lagen om skatt på energi bör uppmärksammas att regeringen även i budgetpropositionen för år 2005 (prop. 2004/05:1, volym 1) föreslagit vissa ändringar i denna bestämmelse, där datum för ikraftträdandet också är satt till den 1 januari 2005. Även när det gäller 1 kap. 4 § och 11 kap. 1 § i skattebetalningslagen har regeringen under hösten 2004 föreslagit vissa ändringar i samband med propositionen om slopad arvsskatt och gåvoskatt (prop. 2004/05:25). Dessa ändringar föreslås också träda i kraft den 1 januari 2005.

Utskottets ställningstagande

Enligt förslaget i propositionen skall energięntensiva företag som i sina industriella verksamheter använder el i tillverkningsprocessen ges en möjlighet att på frivillig basis delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot att de medges befrielse från energiskatt på elektrisk kraft. Under de första två åren skall de företag som deltar införa och certifiera ett standardiserat energiledningssystem, göra fördjupade kartläggningar och analyser av sin energianvändning, införa energieffektiviserande rutiner för projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar och för inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar samt åta sig att genomföra eleffektiviserande åtgärder. Efter två år skall företagen lämna en redovisning och ge förslag på eleffektiviserande åtgärder. Om tillsynsmyndigheten fastställer företagets redovisning skall de, under de därpå följande tre åren, genomföra dessa åtgärder. Efter programtidens utgång skall företagen till tillsynsmyndigheten lämna en slutlig redovisning, och myndigheten skall pröva om företagen uppnått en ökad effektivisering i enlighet med vad som fastställs i lagen. Ett företag blir skattskyldigt för all den el som använts för programändamålet om ett godkännande återkallas eller företaget inte uppfyller sina åtaganden. Skattskyldigheten uppkommer vid den tidpunkt då tillsynsmyndigheten fattar sitt beslut.

Utskottet har i sak inget att erinra mot vad som föreslås i propositionen. Ett effektivt utnyttjande av resurser, inklusive energi, är önskvärt ur ett samhällligt perspektiv. Att delta i programmet är frivilligt, och utskottet förutsätter därför att ett deltagande är till gagn för de företag som väljer att medverka. När det gäller den del av förslaget som rör företagets möjlighet att erhålla undantag från en fastställd redovisning vill utskottet emellertid framhålla vikten av att sådana undantag noggrant prövas och att denna bestämmelse tillämpas med stor restriktivitet. Avsteg från de åtgärder som fastställts kan enligt utskottets mening leda till att programmet förlorar i såväl trovärdighet som legitimitet.

Utskottet har även berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över förslagen i propositionen. Som framgår av yttrandet (se bilaga 4) har skatteutskottet inget att erinra mot regeringens förslag. Skatteutskottet påminner dock om att skattenedsättningen fordrar kommissionens godkännande ur statsstödsynpunkt och att kommissionens beslut därför bör avvaktas innan riksdagen fattar sitt beslut. På denna punkt delar utskottet skatteutskottets uppfattning. Då kommissionen, som tidigare nämnts, nyligen beslutat att godkänna programmet ur statsstödsynpunkt ser utskottet inte några hinder för riksdagen att bifalla förslagen i propositionen.

Med anledning av att riksdagen, som tidigare redogjorts för, under hösten 2004 kommer att hantera ytterligare förslag till ändringar i lagen om skatt på energi och i skattebetalningslagen krävs det att vissa samordnande författningstekniska åtgärder vidtas. När det gäller 11 kap. 12–14 §§ i lagen om skatt på energi bör riksdagen av detta skäl avslå regeringens förslag i här aktuell proposition och samtidigt besluta att införa en ny 13 § i nämnda

lag enligt utskottets förslag, vari ändringarna rörande 12–14 §§ sammanförs. Vidare har utskottet av samma skäl överlämnat förslaget till ändringar i skattebetalningslagen till skatteutskottet för hantering senare under hösten 2004. Utskottet vill samtidigt betona att ovanstående ändringar inte innebär något avsteg från lagförslagets intentioner eller ikraftträdande eller på något annat sätt påverkar programmets utformning i förhållande till vad som föreslås i propositionen.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet propositionen i här berörd del, dock med de ändringar som utskottet föreslagit när det gäller bestämmelserna 11 kap. 12–14 §§ i lagen om skatt på energi.

Elcertifikatssystemets utveckling

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att fördelarna med ett elcertifikatssystem framför allt kommer till sin rätt då internationell handel möjliggörs. Enligt regeringen bör Sverige därför aktivt verka för att etablera en större marknad för elcertifikat med början i Norden.

I propositionen redogörs för att den norska regeringen tagit initiativ till en diskussion med den svenska regeringen om möjligheterna till att etablera en gemensam elcertifikatsmarknad. Regeringens bedömning är, efter en inledande analys, att det finns goda förutsättningar för en sådan gemensam marknad. Det är regeringens uppfattning att en gemensam elcertifikatsmarknad med Norge bör vara möjlig att etablera fr.o.m. den 1 januari 2006. Regeringen avser att ta fram ett fördjupat analysunderlag av konsekvenserna och effekterna av en utvidgad elcertifikatsmarknad och ämnar därför ge Energimyndigheten i uppdrag att bl.a. utreda vilka konsekvenser och effekter en gemensam elcertifikatsmarknad mellan Sverige och Norge skulle innebära. Analysen bör omfatta hur prisbildningen på elcertifikat påverkas samt hur konkurrensen, systemets stabilitet samt hur byggande av anläggningar m.m. kommer att påverkas av en utvidgning.

Vidare sägs i propositionen att ett elcertifikatssystem som är gemensamt för flera länder måste ansluta till de krav som den inre marknaden och EG-rätten ställer. Detta innebär att en gemensam certifikatmarknad mellan Sverige och Norge måste öppnas så att andra EU-länder kan ansluta sig om de uppfyller ställda krav. En gemensam elcertifikatsmarknad måste därför vara baserad på ett fastlagt regelverk. Systemet måste vara öppet för alla parter som uppfyller regelverkets krav och alla EU-länder och aktörer måste behandlas lika i systemet.

I propositionen redogörs även för att regeringen har givit Energimyndigheten i uppdrag att göra en översyn av elcertifikatssystemet. Detta uppdrag innehåller följande delar som skall analyseras vidare: att göra en allmän översikt av elcertifikatssystemets funktionssätt, att ta fram statistik om elcertifikatssystemet, att göra en bedömning av de framtida kvotnivåerna, att

analysera torvens fortsatta roll inom elcertifikatssystemet, att överväga kvotpliktsavgifternas utformning, att kartlägga och analysera villkoren för konsumenten, att analysera effekterna för vindkraften samt att göra en helhetsbedömning av den elintensiva industrins undantag från kvotplikt. Uppdraget skall slutredovisas i november 2004, och regeringen meddelar i propositionen sin avsikt att återkomma till riksdagen i dessa frågor senast under våren 2005.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar regeringens bedömning när det gäller elcertifikatssystemets utveckling och möjligheterna för en internationell marknad för elcertifikat. Samtidigt vill utskottet framhålla att den nu behandlade propositionen inte kräver ett ställningstagande av riksdagen i denna del. Utskottet avser att behandla frågor om elcertifikatssystemet under våren 2005 med anledning av motioner från den allmänna motionstiden. Vidare har regeringen meddelat sin avsikt att återkomma till riksdagen beträffande elcertifikatssystemet senast under våren 2005. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen även i den del som rör en internationell marknad för elcertifikat.

På en punkt vill utskottet samtidigt göra ett förtydligande. Det gäller hänvisningar i propositionen till riksdagens behandling av propositionen om elcertifikat för att främja förnybara energikällor (prop. 2002/03:40) och vad riksdagen med anledning av denna proposition beslutat (bet. 2002/03:NU6). Riksdagens beslut vid detta tillfälle omfattade inget förslag rörande internationell handel med elcertifikat. Även denna gång var det fråga om en av regeringen redovisad bedömning.

Särskilt yttrande

Elcertifikatssystemets utveckling (m, fp, kd)

Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd) anför:

Beträffande elcertifikatssystemets utveckling noterar utskottet regeringens bedömning och framhåller samtidigt att propositionen i denna del inte kräver ett ställningstagande av riksdagen. Vi vill i detta sammanhang understyrka vår inställning till elcertifikatssystemet. Som vi i tidigare sammanhang påpekat, bl.a. i samband med införandet av systemet, kan elcertifikatssystemet ses som ett återfall till en förlegad, politikerstyrd planeringstradition. Genom systemet osynliggörs även subventionerna till den förnybara elproduktionen genom att kostnaden flyttas från statsbudgeten direkt till elkonsumenterna. Ett ytterligare starkt argument mot elcertifikatssystemet är att det omgärdas av en omfattande administration och byråkrati. På dessa punkter har vi inte ändrat uppfattning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2003/04:170 Program för energieffektivisering, m.m.:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om program för energieffektivisering,
2. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Regeringens förslag (3) till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) har överlämnats till skatteutskottet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1. Förslag till lag om program för energieffektivisering

Häri genom föreskrivs följande.

Lagens ändamål

1 § Lagens ändamål är att främja en effektiv användning av energi. I detta syfte innehåller lagen bestämmelser som ger energiintensiva företag en möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering i utbyte mot en befrielse från energiskatten på elektrisk kraft i enlighet med bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Definitioner

2 § I denna lag avses med

företag: ett företag i sin helhet eller en del av ett företag som kan driva sin verksamhet självständigt och med egna medel,

energiledningssystem: ett standardiserat system för att styra ett företags verksamhet och organisation, vilket syftar till en effektiv energianvändning,

effektiviserande åtgärd: en åtgärd som medför en minskad användning av elektrisk kraft i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi, och

elkrävande utrustning: en utrustning vars elanvändning beräknas överstiga 30 megawattimmar per år.

Ansökan om godkännande för att delta i ett program för energieffektivisering

3 § Ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall vara godkänt av tillsynsmyndigheten. Ett godkännande skall meddelas på ansökan av företaget, om det

1. bedriver industriell verksamhet,
2. använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen,
3. uppfyller något av kraven på energiintensitet i 4 §, och
4. kan förväntas genomföra vad som följer av 5–14 §§.

Ett godkännande skall gälla från det månadskifte som följer efter den dag då en ansökan kommit in till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får i särskilda fall bestämma att ett godkännande skall gälla från ett senare månadskifte. En femårig programperiod börjar löpa från den dag då ett godkännande har börjat att gälla.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur en ansökan om godkännande skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla.

4 § Ett företag skall vid tillämpningen av denna lag anses energiintensivt om

1. inköpskostnaderna för energiprodukter och el uppgått till minst 3 procent av företagets produktionsvärde under basåret, eller

2. energi-, koldioxid- och svavelskatterna på de energiprodukter och den el som förbrukats av företaget under basåret uppgått till minst 0,5 procent av företagets förädlingsvärde under samma period.

Vid beräkningen av inköpskostnaderna samt förbrukningen av energiprodukter och el skall el, värme och energiprodukter som används för uppvärmning och i stationära motorer beaktas, liksom de energi-, koldioxid- och svavelskatter som tagits ut på sådana produkter. Sådana skatter skall beräknas på de energimängder som använts av företaget under basåret, men efter de skattenivåer som gäller när ansökan om godkännande görs.

Med basår enligt första stycket 1 och 2 avses det kalenderår som föregår en ansökan om godkännande enligt 3 §, eller ett annat kalenderår som väl avspeglar företagets industriella verksamhet.

Energiledningssystem

5 § Ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering skall inom två år från det att ett godkännande enligt 3 § har börjat gälla

1. tillämpa ett standardiserat energiledningssystem som uppfyller de krav som följer av 6 § och låta ett ackrediterat certifieringsorgan certifiera systemet, och

2. fullgöra de särskilda skyldigheter som följer av 7–10 §§.

6 § Det standardiserade energiledningssystem som ett företag tillämpar skall dokumenteras och innehålla krav om att företaget

1. fastställer en energipolicy, som är relevant för verksamhetens art och omfattning, anger de övergripande riktlinjerna för företagets energianvändning och arbete med energiledningssystemet och innehåller ett åtagande om en fortlöpande effektivisering av företagets energianvändning,

2. fortlöpande kartlägger och analyserar företagets energianvändning och anger de energieffektiviserande åtgärder som skall vidtas,

3. fastställer energimål, som är förenliga med företagets energipolicy samt är mätbara och tidsbestämda,

4. upprättar en handlingsplan, som anger vilka åtgärder som krävs för att företagets energimål skall uppnås, vilka resurser som krävs för sådana åtgärder och när dessa åtgärder skall inledas och vara genomförda,

5. fastställer rutiner, som säkerställer att företaget

a) värderar den energianvändning som följer av projekteringar, ändringar och reoveringar av företagets anläggningar, drift och underhåll av sådana anläggningar, inköp av energikrävande utrustning och råvaror till sådana anläggningar samt nya eller ändrade verksamheter, produkter eller tjänster,

b) regelbundet övervakar och mäter den energianvändning som har betydelse för att energimålen uppnås,

c) förebygger och korrigerar avvikelser från energiledningssystemet, samt

d) informerar och utbildar de anställda i den utsträckning som behövs för att energiledningssystemet skall fungera på ett tillförlitligt sätt, och

6. skapar en organisationsstruktur och tillhandahåller de resurser som krävs för att energiledningssystemet skall fungera på ett tillförlitligt sätt.

Särskilda skyldigheter utöver energiledningssystemet

7 § Utöver vad som följer av 6 § 2 skall företagen

1. beskriva energianvändningen i företagets produktionsprocesser och hjälpsystem och hur dessa kan samverka i energieffektiviserande syfte,

2. göra en bedömning av hur företagets energianvändning kan förändras på kort och lång sikt till följd av planerade eller förväntade ändringar i produktionsförhållandena, och

3. ange de eleffektiviserande åtgärder i företagets tillverkningsprocess som skall vidtas.

8 § De eleffektiviserande åtgärder som företaget angett enligt 6 § 2 och 7 §, och som medför investeringar som beräknas vara återbetalda inom tre år, skall fastställas i en åtgärdsförteckning och tas upp i en sådan handlingsplan som avses i 6 § 4.

En eleffektiviserande åtgärd som medför en investering som beräknas vara återbetald först efter en längre tid än som anges i första stycket får också fastställas i en sådan åtgärdsförteckning, om det behövs för att uppfylla de krav som i 11 § andra stycket 3 ställs på eleffektiviserande åtgärder.

En kalkyl över kostnaderna för de investeringar som avses i första eller andra stycket skall göras utan ränteberäkning. Kalkylen skall baseras på den investeringskostnad som åtgärden medför, företagets genomsnittliga elpris under det år då åtgärdsförteckningen fastställs och den minskade elanvändning som åtgärden förväntas medföra vid en oförändrad produktionsvolym.

9 § Utöver vad som följer av 6 § 5 a, skall företaget vid projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar ange olika lösningar och bedöma hur de i energieffektiviserande syfte kan samverka med den befintliga anläggningen samt bedöma vilka livscykelkostnader de har.

En lösnings livscykelkostnad skall beräknas som summan av den investeringskostnad som lösningen medför och lösningens energikostnad under dess förväntade brukstid.

10 § Utöver vad som följer av 6 § 5 a, skall företaget vid inköp av en elkrävande utrustning välja den utrustning som är mest energieffektiv utifrån energiklassificering eller beräknad livscykelkostnad, om merkostnaden för en sådan utrustning jämförd med en i andra avseenden likvärdig utrustning beräknas vara återbetald inom tre år.

En utrustnings livscykelkostnad skall beräknas som summan av den investeringskostnad som utrustningen medför och utrustningens elkostnad under dess förväntade brukstid, omräknade till nuvärdet. Ett sådant nuvärde får beräknas som rakt nuvärde eller med annuitet och med hänsyn till kalkylränta och prisförändringar.

En kalkyl över kostnaden för inköp som avses i första stycket skall göras utan ränteberäkning. Kalkylen skall baseras på den investeringskostnad som utrustningen medför, företagets genomsnittliga elpris under det år då inköpet görs och den minskade elanvändning som utrustningen förväntas medföra vid en oförändrad produktionsvolym.

Redovisning och tillsynsmyndighetens bedömning av företagens åtaganden

11 § När två år förflutit från det att ett godkännande enligt 3 § har börjat gälla, skall företaget inom tre månader till tillsynsmyndigheten ge in en redovisning av programperiodens första två år.

Tillsynsmyndigheten skall bedöma om företagets redovisning kan fastställas. Ett beslut om att fastställa redovisningen skall meddelas, om företaget

1. tillämpar ett standardiserat energiledningssystem och givit in ett certifieringsintyg från ett ackrediterat certifieringsorgan, som visar att energiledningssystemet uppfyller de krav som följer av 6 §,

2. genomfört och givit in en kartläggning och analys som uppfyller de krav som följer av 7 §,

3. givit in en åtgärdsförteckning som uppfyller de krav som följer av

8 § och de eleffektiviserande åtgärderna, sammantagna, kan förväntas medföra att en ökad eleffektivitet i slutet av programperioden som i stort sett motsvarar vad som skulle ha uppnåtts om en energiskatt i nivå med 0,5 euro per megawattimme hade tillämpats under hela programperioden, och

4. har infört rutiner för projekteringar, ändringar och renoveringar av företagets anläggningar samt för inköp av elkrävande utrustning till dessa anläggningar och givit in en dokumentation, som visar att rutinerna uppfyller de krav som följer av 9 och 10 §§.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur en redovisning skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla.

12 § Om en redovisning enligt 11 § inte har lämnats eller om tillsynsmyndigheten i annat fall inte kan fastställa en sådan redovisning, skall myndigheten återkalla det tidigare meddelade godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget inte längre skall delta i programmet. Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

13 § Om det finns synnerliga skäl får tillsynsmyndigheten, på ansökan av företaget, besluta att en eleffektiviserande åtgärd som omfattas av ett fastställelsebeslut enligt 11 § andra stycket 3 inte behöver genomföras under programperioden, eller att en rutin som omfattas av ett fastställelsebeslut enligt 11 § andra stycket 4 inte behöver tillämpas i ett enskilt fall.

14 § När fem år förflutit från det att ett godkännande enligt 3 § har börjat gälla, skall företaget inom tre månader ge in en slutlig redovisning till tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten skall pröva om företaget uppnått en sådan ökad eleffektivitet som avses i 11 § andra stycket 3.

Vid tillämpningen av andra stycket skall sådana åtgärder anses genomförda som omfattas av ett beslut enligt 13 §.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur en slutredovisning skall vara utformad och vilka uppgifter den skall innehålla.

15 § Om en slutlig redovisning enligt 14 § inte har lämnats eller om den lämnade redovisningen är så bristfällig att den inte kan ligga till grund för en prövning enligt 14 § andra stycket, får tillsynsmyndigheten besluta att företaget inte har fullgjort sina åtaganden enligt programmet för energieffektivisering.

16 § Om ett företag vill delta i ett nytt program för energieffektivisering, som skall starta i direkt anslutning till den pågående programperioden, skall företaget ansöka om ett nytt godkännande enligt 3 § innan den pågående programperioden löpt ut. Ett nytt beslut om godkännande enligt 3 § skall gälla från den tidpunkt då den tidigare programperioden löpte ut.

Återkallelse av beslut om godkännande och redovisningar

17 § Om ett företag vill avbryta sitt deltagande i ett program för energieffektivisering eller om ett företag har ändrat sin verksamhet på ett sådant sätt att det inte längre uppfyller de krav som anges i 3 § första stycket, skall företaget anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Har tillsynsmyndigheten fått en sådan anmälan eller har myndigheten av någon annan anledning fått kännedom om att ett företag har ändrat sin verksamhet enligt vad som sägs i första stycket, skall myndigheten återkalla det tidigare godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget inte längre skall delta i programmet. Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

18 § Om ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 § och dessa uppgifter haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering, skall tillsynsmyndigheten återkalla det tidigare godkännandet enligt 3 § och besluta att företaget inte längre skall delta i programmet.

Om ett företag lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en slutlig redovisning enligt 14 § och dessa uppgifter haft betydelse för tillsynsmyndighetens prövning av om företaget uppnått en sådan ökad eleffektivitet som avses i 11 § andra stycket 3, skall tillsynsmyndigheten återkalla det tidigare meddelade beslutet enligt 14 §.

Beslut enligt första och andra stycket gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Tillsyn

19 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall utöva tillsyn enligt denna lag och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

20 § Tillsynsmyndigheten får förelägga ett företag som deltar i ett program för energieffektivisering eller ett sådant företags elleverantör att tillhandahålla uppgifter eller handlingar eller att lämna upplysningar i den utsträckning det behövs för tillsynen.

21 § Om ett företag inte lämnar en redovisning enligt 11 eller 14 § i rätt tid, eller om den lämnade redovisningen är ofullständig, får tillsynsmyndigheten förelägga företaget att lämna en redovisning eller att göra de kompletteringar som behövs.

22 § Tillsynsmyndigheten skall på begäran få tillträde till företagets lokaler och områden som hör till sådana lokaler i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

23 § Ett föreläggande enligt 20 eller 21 § eller en begäran enligt 22 § får förenas med vite.

Om det finns anledning anta att den som omfattas av tillsynen har begått brott, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Elektronisk hantering

24 § En ansökan om godkännande enligt 3 §, en redovisning enligt 11 och 14 §§ samt en anmälan enligt 17 § och därtill hörande handlingar får överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

Ansvar

25 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligt eller av oaksamhet lämnar en oriktig eller vilseledande uppgift i en ansökan om godkännande enligt 3 § eller i en redovisning enligt 11 §, om uppgiften haft betydelse för företagets rätt att delta i ett program för energieffektivisering.

I ringa fall döms inte till ansvar.

26 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalkens eller skattebrottslagens (1971:69) bestämmelser.

27 § Den som överträtt ett vitesföreläggande får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet.

Överklagande

28 § Beslut av tillsynsmyndigheten i följande fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut i frågor om godkännande enligt 3 §,
2. beslut med anledning av en redovisning enligt 11 eller 14 §,
3. återkallelser av godkännande enligt 12, 17 eller 18 §,
4. undantag enligt 13 § beträffande en åtgärd eller en rutin,
5. beslut enligt 15 § att ett företag inte har fullgjort sina åtaganden,
6. förelägganden m.m. som har förenats med vite enligt 23 §.

Andra beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag får inte överklagas. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
 2. Ett företag som inom tre månader från lagens ikraftträdande ansöker om godkännande enligt 3 § har rätt att få den femåriga programperioden att börja löpa den 1 juli 2004, om ansökningen leder till ett beslut om godkännande. Ett sådant beslut om godkännande skall anses gälla från och med den 1 juli 2004.

2. Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi dels att 11 kap. 5, 9, 11 och 12 §§ samt rubriken närmast före 11 kap. 12 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 11 kap. 7 § skall lyda "Skattskyldighetens inträde m.m.",

delvis att det i lagen skall införas sju nya paragrafer, 11 kap. 7 a, 7 b, 11 a–11 c, 13 och 14 §§, samt närmast före 11 kap. 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

5 §

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. yrkesmässigt framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent), 2. yrkesmässigt levererar av honom framställd skattepliktig elektrisk kraft eller av annan framställd elektrisk kraft (leverantör), <i>och</i> 3. <i>den som</i> för annat ändamål än som avses i 9 § säljer eller förbrukar elektrisk kraft, som förvärvats utan skatt mot försäkran enligt 11 §.	2. yrkesmässigt levererar av honom framställd skattepliktig elektrisk kraft eller av annan framställd elektrisk kraft (leverantör), 3. för annat ändamål än som avses i 9 § 1–5 säljer eller förbrukar elektrisk kraft, som förvärvats utan skatt mot försäkran enligt 11 §,

4. för annat ändamål än det som var föremål för skattefriheten, säljer eller förbrukar elektrisk kraft för vilken avdrag för skatt har gjorts enligt 9 § 7.

Den som godkänts att delta i ett program för energieffektivisering enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering och som förbrukat elektrisk kraft för vilken avdrag för skatt har gjorts enligt 9 § 6–7 eller skatten återbetalats enligt 13 § är skyldig att betala energiskatt om tillsynsmyndigheten beslutar att,

- 1. åtagandena enligt 14 eller 15 § lagen om program för energieffektivisering inte är uppfyllda, eller*

2. återkalla godkännanden enligt 12, 17 eller 18 § lagen om program för energieffektivisering.

Den för vars räkning elektrisk kraft förs in till Sverige och den som utan att betala ersättning tar emot skattepliktig elektrisk kraft anses ha framställt den elektriska kraften.

Med tillsynsmyndighet i andra stycket, 7 b § första stycket och 11 c § första stycket menas den myndighet som avses i 19 § lagen om program för energieffektivisering.

7 a §

Skyldigheten att betala energiskatt för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4 inträder när elektrisk kraft tas i anspråk för annat ändamål än sådan industriell verksamhet i tillverkningsprocessen som omfattas av ett godkännande att delta i programmet för energieffektivisering.

7 b §

Skyldigheten att betala energiskatt för den som är skattskyldig enligt 5 § andra stycket inträder vid tidpunkten för tillsynsmyndighetens beslut att

- 1. åtagandena enligt programmet inte uppfyllts, eller*
- 2. återkalla godkännandet att delta i programmet.*

Skatt enligt första stycket skall betalas för den elektriska kraft som förbrukats under den tid som den skattskyldige deltog i programmet. Skatten skall bestämmas till belopp som motsvarar vid varje tidpunkt gällande skattesats och med beaktande av vid tidpunkten gällande bestämmelser om befrielse från skatt.

Redovisningsperioden för skatt enligt andra stycket skall omfatta den tid som deltagandet pågått.

9 §¹

Den som är skattskyldig för energiskatt på elektrisk kraft får göra avdrag för skatt på elektrisk kraft som

1. förbrukats eller sålts för förbrukning i tåg eller annat spårbundet transportmedel eller för motordrift eller uppvärmning i omedelbart samband med sådan förbrukning,

2. i huvudsak förbrukats eller sålts för förbrukning för kemisk reduktion eller i elektrolytiska processer,

3. förbrukats eller sålts för förbrukning vid sådan framställning av produkter som avses 6 a kap. 1 § 6,

4. förbrukats eller sålts för förbrukning vid sådan överföring av elektrisk kraft på det elektriska nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion,

5. förbrukats eller sålts för förbrukning i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2.

5. förbrukats eller sålts för förbrukning i metallurgiska processer eller vid tillverkning av mineraliska produkter under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar har förändrats kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur har förändrats, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2,

6. förbrukats i den industriella tillverkningsprocessen hos den skattskyldige, om denne deltar i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering, i den mån avdrag inte har gjorts enligt 2, 3 eller 5,

7. tagits emot av en skattebefriad förbrukare i enlighet med vad som framgår av dennes godkännande enligt 11 a §.

11 §²

Annan än den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1 eller 2 får köpa elektrisk kraft utan energiskatt mot att han lämnar en försäkran till leverantören att den elektriska kraften skall användas för ett sådant ändamål som avses i 9 §.

Annan än den som är skattskyldig får köpa elektrisk kraft utan energiskatt mot att han lämnar en försäkran till leverantören att den elektriska kraften skall användas för ett sådant ändamål som avses i 9 § 1–5.

¹ Lydelse enligt prop. 2003/04:144, bet. 2003/04:SkU36.

² Senaste lydelse 2003:810.

Skattebefriad förbrukare**11 a §**

Som skattebefriad förbrukare får godkännas den som

1. deltar i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering,

2. förbrukar elektrisk kraft i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 9 § 2, 3 eller 5, och

3. med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheter i övrigt är lämplig.

Ett godkännande enligt första stycket får meddelas för viss tid eller tills vidare. Ett godkännande får förenas med villkor.

Den som godkänts som skattebefriad förbrukare har rätt att från en skattskyldig köpa elektrisk kraft utan skatt i det fall som omfattas av godkännandet.

11 b §

En skattebefriad förbrukare skall löpande bokföra inköp och förbrukning av elektrisk kraft befriad från skatt och på lämpligt sätt se till att det finns underlag för kontrollen av att kraften använts för det ändamål som var förutsättning för skattebefrielsen.

11 c §

Godkännande som skattebefriad förbrukare får återkallas om

1. tillsynsmyndigheten enligt 12, 17 eller 18 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering har återkallat godkännandet att delta i programmet,

2. förutsättningarna för godkännandet som skattebefriad förbrukare i övrigt inte längre finns,

3. den elektriska kraften har använts för annat ändamål än som anges i godkännandet som skattebefriad förbrukare,

4. förbrukaren inte fullgör sina skyldigheter enligt 11 b §, eller

5. förbrukaren inte medverkar vid skatterevision enligt skattebetalningslagen (1997:483).

Beslut om återkallelse gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Återbetalning av energiskatt m.m. Återbetalning av energiskatt

12 §³

Om elektrisk kraft har förbrukats i annan yrkesmässig jordbruksverksamhet än vid växthusodling eller i yrkesmässig skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, beslutar beskattningsmyndigheten efter ansökan om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraften.

Ansökan om återbetalning skall omfatta perioden den 1 juli–den 30 juni (årsperiod). Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns. Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och ett belopp beräknat efter skattesatsen 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del av skillnaden som överstiger 1 000 kronor per årsperiod.

Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och ett belopp beräknat efter skattesatsen 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del av skillnaden som överstiger 1 000 kronor per årsperiod.

³ Senaste lydelse 2003:810.

Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av årsperioden respektive kalenderkvartalet.

13 §⁴

Om någon som inte är skattskyldig eller skattebefriad förbrukare deltar i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering och har förbrukat elektrisk kraft i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 9 § 2, 3 eller 5, beslutar beskattningsmyndigheten efter ansökan om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraften.

14 §

Ansökan om återbetalning enligt 12 och 13 §§ skall omfatta perioden den 1 juli – den 30 juni (årsperiod). Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av årsperioden respektive kalenderkvartalet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

2. Den som omfattas av punkten 2 i övergångsbestämmelsen till lagen (2004:000) om program för energieffektivisering har, efter ansökan, rätt till återbetalning av påfordrad energiskatt på elektrisk kraft som förbrukats i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5 lagen om skatt på energi, för tiden den 1 juli – den 31 december 2004. Ansökan om återbetalning av skatt skall ha kommit in till beskattningsmyndigheten senast den 31 december 2005.

⁴ Tidigare 13 § upphävd genom 2002:422.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Av utskottet föreslagen ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***11 kap.**13 §¹

Om någon som inte är skattskyldig eller skattebefriad förbrukare deltar i ett program enligt 3 § lagen (2004:000) om program för energieffektivisering och har förbrukat elektrisk kraft i annan industriell tillverkningsprocess än sådan som avses i 9 § 2, 3 eller 5, beslutar beskattningsmyndigheten efter ansökan om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraften.

Ansökan om återbetalning skall omfatta kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av kalenderåret respektive kalenderkvartalet.

¹ Tidigare 13 § upphävd genom 2002:422.

BILAGA 4

Skatteutskottets yttrande 2004/05:SkU2y

Program för energieffektivisering, m.m.

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har berett skatteutskottet tillfälle till yttrande över proposition 2003/04:170 Program för energieffektivisering, m.m.

Propositionen

Energiintensiva företag som använder elektrisk kraft i tillverkningsprocessen får möjlighet att delta i femåriga program för energieffektivisering. Företagen skall införa ett standardiserat och certifierat energiledningssystem, göra en särskild kartläggning och analys som innebär att eleffektiverande åtgärder identifieras och införa särskilda, energieffektiviserande rutiner som går utöver energiledningssystemets krav.

När två år förflutit av programperioden skall företagen ge in en delredovisning av programperiodens första två år till tillsynsmyndigheten och lämna förslag på åtgärder som innebär en ökad effektivisering av företagets elanvändning i tillverkningsprocessen. Om redovisningen uppfyller de krav som ställs i lagen skall myndigheten fastställa redovisningen.

När fem år förflutit av programperioden skall företagen lämna en slutlig redovisning av hela programperioden och visa att de uppnått en ökad effektivisering.

Företagen befrias från energiskatten på den elektriska kraft som förbrukas i en verksamhet som omfattas av ett program för energieffektivisering. Om företaget är skattskyldigt för elektrisk kraft får avdrag göras i energiskattedeclarationen. Om företaget inte är skattskyldigt kan det godkännas som skattebefriad förbrukare av elektrisk kraft och får då köpa elektrisk kraft utan att skatt påförs. I övriga fall öppnas en återbetalningsmöjlighet.

Ett företag blir skattskyldigt för all den el som använts för programändamålet om ett godkännande återkallas eller företaget inte uppfyller sina åtaganden. Skattskyldigheten uppkommer vid den tidpunkt då tillsynsmyndigheten fattar sitt beslut. Om skattebefriad elektrisk kraft tas i anspråk för verksamhet som inte omfattas av programmet inträder skattskyldigheten när kraften tas i anspråk.

Lagen om program för energieffektivisering föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Ett företag som inom tre månader från lagens ikraftträdande ansöker om godkännande har rätt att tillgodoräkna sig programtid fr.o.m. den 1 juli 2004. Ett beslut om godkännande och skattebefrielse skall i sådana fall anses gälla fr.o.m. den 1 juli 2004.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens förslag om en skattebefrielse för den elkraft som förbrukas inom ramen för ett program för energieffektivisering och tillstyrker därför propositionen till den del den berör skatteutskottets beredningsområde.

Skattenedsättningen fordrar kommissionens godkännande ur statsstödsynpunkt. Regeringen har lämnat in en ansökan till kommissionen men något besked har ännu inte inkommit. Enligt utskottets mening bör kommissionens beslut avvaktas innan riksdagen fattar sitt beslut.

Stockholm den 12 oktober 2004

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Anna Grönlund Krantz (fp), Ulla Wester (s), Per Erik Granström (s), Per-Olof Svensson (s), Per Landgren (kd), Marie Engström (v), Lennart Axelsson (s), Ulf Sjösten (m), Mats Berglind (s), Jörgen Johansson (c), Catharina Bråkenhielm (s), Stefan Hagfeldt (m), Barbro Feltzing (mp), Fredrik Olovsson (s), Maud Ekendahl (m) och Anne-Marie Ekström (fp).